

Samenvatting

De gemeente heeft besloten om het participatietraject bij het opstellen van het deelgebied Heer en Scharn in het omgevingsplan zorgvuldig en conform het gemeentelijk participatiebeleid in te richten. Het participatietraject bestaat dan uit twee fysieke en twee digitale participatieronden. Aangevuld met twee ter inzageleggingen en dus de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen bij zowel het Voorontwerp omgevingsplan Heer en Scharn als het Ontwerp omgevingsplan Heer en Scharn. Via vroegtijdige kennisgeving en communicatie worden bewoners en belanghebbenden geattendeerd en uitgenodigd om deel te nemen aan de participatiemomenten. Bij de besluitvorming over het omgevingsplan zal transparant gemotiveerd worden of en hoe het participatieresultaat is verwerkt in het omgevingsplan Heer en Scharn.

Beslispunten

1. Instemmen met het participatietraject bij het opstellen van deelgebied Heer en Scharn in het omgevingsplan, zoals beschreven in dit collegevoorstel bij het kopje "gewenste situatie".

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 18 juni 2024:

Conform.

1. Aanleiding

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 ingegaan. Daarmee verandert er veel in het ruimtelijk domein. Eén van die veranderingen is het bundelen van alle regels over de fysieke leefomgeving (en over de activiteiten die hier direct of indirect van invloed op zijn) die nu in bestemmingsplannen en verordeningen staan, in één totaal omgevingsplan voor de gemeente. Met de raadsbesluiten [Transitieaanpak Omgevingsplan \(2021\)](#) en [Ontwerpkeuzen Omgevingsplan \(2023\)](#) heeft de gemeenteraad kaders meegegeven voor de wijze waarop we deze transitie naar het omgevingsplan uitvoeren.

2. Context

Conform de raadsbesluiten, starten we gebiedsgericht met het omvormen van het omgevingsplan Heer en Scharn. Dit doen we in afstemming met bewoners en de buurtnetwerken Heer en Scharn en de buurtcomités Scharn West, Scharn Oost en Scharn Noord. Met ondernemers, met onze gemeentelijke ketenpartners Veiligheidsregio, GGD, RUD en woningcorporaties, en overige geïnteresseerden of belanghebbenden. Omdat het kan voorkomen dat bepaalde regels in Heer en Scharn een direct of indirect effect hebben op andere gebieden van Maastricht, wordt daarvoor ook bredere participatie ingericht.

Om dit participatietraject goed vorm te geven gebruiken we de door de gemeenteraad vastgestelde kaders over participatie, namelijk het [participatiebeleid](#) en de [participatiebepalingen omgevingswet](#). Conform deze kaders leggen we dit participatieplan voor het opnemen van Heer en Scharn in het omgevingsplan met dit collegevoorstel aan u voor. Op basis van de ervaringen bij deze eerste omzetting naar het omgevingsplan, wordt een participatieplan vastgesteld voor de volgende deelgebieden.

3. Gewenste situatie

Maastricht wil een gemeente van verbondenheid zijn, een gemeente die we samen zijn en samen vormgeven. Graag benutten we daarom de kennis en ervaring die onze gemeente rijk is. Dat doen we ook bij het vaststellen van het omgevingsplan Heer en Scharn. Door het participatietraject zo goed en zo effectief als mogelijk vorm te geven, willen we:

- *Bewoners en belanghebbenden een stem geven*

Omdat het omgevingsplan regels bevat die gelden voor iedereen in Heer en Scharn, willen we bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden mogelijkheid bieden om hun mening mee te geven.

- *Meer draagvlak bereiken*

Door belangen te delen en uit te spreken waar het mogelijk knelt, compromissen gesloten moeten worden of we tot een ander besluit moeten komen, hopen we met elkaar tot meer begrip te komen voor elkaars standpunt en het eindresultaat: het omgevingsplan.

- *Het omgevingsplan beter maken*

Door goed te luisteren naar de aandachtspunten en ideeën van bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden kunnen we tot een beter omgevingsplan komen.

Dat willen we op de volgende manier doen:

We halen bij de participanten hun aandachtspunten en ideeën voor de regelgeving, of de kwaliteit van de buurt in z'n algemeen, op. Dit nemen we mee bij het maken van voorstellen voor regelgeving in het omgevingsplan. Waarbij we uiteraard gebonden zijn aan hogere wet- en regelgeving, en ook rekening dienen te houden met andere aspecten zoals het algemeen belang en onze gemeentelijke ambities en de uitvoerbaarheid van de voorstellen (ook in juridische, financiële en handhaafbare zin). Deze voorstellen delen we opnieuw met de participanten, voor terugkoppeling en eventueel aanvullende suggesties.

Dit doen we met de bewoners, ondernemers en belanghebbenden in Heer en Scharn. Want het gaat om de ruimtelijke regelgeving in die buurten. Maar het kan zijn dat bepaalde regels direct of indirect ook andere delen van Maastricht beïnvloeden, voor die onderdelen richten we digitale participatie in voor alle bewoners, ondernemers en belanghebbenden in Maastricht.

We kiezen dus voor het participatieniveau “meepraten”.

In het participatieproces moet iedereen kunnen meedoen. Daarom communiceren we in begrijpelijke taal en vinden de participatiebijeenkomsten in de buurt Heer en/of Scharn plaats.

Status van de participatie inbreng

Bij het opstellen van het omgevingsplan spelen verschillende onderwerpen een rol in de afweging: regels van Europa, het Rijk of de Provincie, en de wettelijke kaders van de Omgevingswet voor wat betreft de vorm en inhoud van de regels, maar ook het beheer (van het omgevingsplan), de handhaafbaarheid van de regelgeving, duidelijkheid van de regelgeving en eventuele lastenverzwaring voor anderen of de gemeente zijn zaken om mee te nemen in de afweging. Samen met de uitkomst van het participatietraject wordt dit gewogen in de besluitvorming.

Het participatietraject ziet toe op een goede inventarisatie van alle belangen en een zo goed als mogelijke afweging daarvan. Als gemeente nemen we de suggesties, ideeën, zorgen en aandachtspunten uit het participatietraject serieus mee bij het opstellen van het omgevingsplan. We geven hierbij goed aan wat de inbreng is geweest en onderbouwen de manier waarop dit wel of niet is verwerkt in het besluit. Het is aan de gemeenteraad om op basis van al deze informatie haar besluit te nemen over de regels van Heer en Scharn in het omgevingsplan en om dit eerste deelgebied van het omgevingsplan Maastricht vast te stellen.

Opzet van de participatie

De participatie is opgezet volgens het gemeentelijk [participatiebeleid](#) en de [participatiebepalingen omgevingswet](#). Daarnaast hebben we ook gebruik gemaakt van de ervaringen bij een pilot met het omgevingsplan in de buurt Boschpoort (2021), zodat we in Heer en Scharn toepassen wat toen ook succesvol was. We kiezen voor meer participatie dan wettelijk gezien nodig is.

- *Kennisgeving*

Eind 2024 informeren we de bewoners, ondernemers en ander belanghebbenden in Heer en Scharn, en de rest van Maastricht, over het traject van het opstellen van het omgevingsplan voor Heer en Scharn. We kondigen hierin ook het participatietraject aan, geven aan hoe dit eruit ziet, wat het doel is, wat er met de uitkomst gedaan wordt en nodigen mensen uit om hieraan mee te doen. (Dit is feitelijk een vroegtijdige en daarom 'niet wettelijk verplichte' kennisgeving.)

We zetten hiervoor de gemeentelijke kanalen in en als dat gaat de communicatiemiddelen van de buurtnetwerken in Heer en Scharn.

- *Meepraten over conceptvoorstellen voor het Voorontwerp Omgevingsplan Heer Scharn*

In het eerste kwartaal van 2025 vindt er een fysieke participatiebijeenkomst plaats met de bewoners, ondernemers en belanghebbenden uit Heer en Scharn. Aanvullend wordt in dezelfde periode een bijeenkomst georganiseerd met de buurtverenigingen uit Heer en Scharn, en een bijeenkomst met onze ketenpartners.

In dezelfde periode vindt er ook een digitale participatieronde plaats. Deze ronde gaat over die conceptvoorstellen en onderdelen die direct of indirect effect hebben op de andere delen van Maastricht. Hiervoor worden naast de bewoners, ondernemers en belanghebbenden uit Heer en Scharn, ook de bewoners, ondernemers en belanghebbenden uit die gebieden uitgenodigd.

- *Voorontwerp Omgevingsplan Heer en Scharn ter inzage*

Na het doorlopen van de participatieronde worden de resultaten verwerkt in het Voorontwerp Omgevingsplan Heer en Scharn. Dit wordt via een raadsvoorstel ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. We maken hierbij duidelijk hoe en waarom de resultaten van het participatietraject tot dan toe wel of niet zijn meegenomen in het Voorontwerp. Het Voorontwerp wordt ter inzage gelegd in het tweede kwartaal van 2025. Iedereen is dan uitgenodigd om een reactie in te dienen.

- *Meepraten over conceptvoorstellen voor het Ontwerp Omgevingsplan Heer Scharn*

De reacties worden meegewogen bij het aanpassen van het Voorontwerp naar het Ontwerp Omgevingsplan Heer en Scharn. Ook hier zullen we duidelijk aangeven waarom bepaalde reacties wel of niet zijn verwerkt. Dit bespreken we opnieuw in een fysieke participatiebijeenkomst met de bewoners, ondernemers en belanghebbenden uit Heer en Scharn, en voor de onderdelen die ook de overige gebieden van Maastricht beïnvloeden in wederom een digitale participatieronde. Ook spreken we opnieuw met onze ketenpartners, en de buurtverenigingen uit Heer en Scharn. Dit doen we in het derde kwartaal van 2025.

- *Ontwerp Omgevingsplan Heer en Scharn ter inzage*

De uitkomst van de tweede participatieronde, wordt met onderbouwing, verwerkt in het Ontwerp Omgevingsplan voor Heer en Scharn. Dit Ontwerp wordt ter inzage gelegd in het vierde kwartaal van 2025. Ook deze ter inzage periode wordt via een kennisgeving aangekondigd. We gebruiken hiervoor de wettelijke kanalen, onze eigen kanalen en mogelijk die van de buurtnetwerken.

Het Ontwerp Omgevingsplan wordt via een raadsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming. Dit via een stadsronde, waarbij de participanten en ook andere bewoners, ondernemers en belanghebbenden de mogelijkheid hebben om hun mening over te brengen aan de gemeenteraad en hierover in gesprek te gaan. Na de stadsronde, wordt het voorstel geagendeerd voor de raadsronde.

- *Besluitvorming Omgevingsplan Heer en Scharn: inspreken bij de raad*

Nadat ook de zienswijzen op het Ontwerp Omgevingsplan beantwoord en onderbouwd zijn voor wel of niet verwerking in het definitieve voorstel, wordt dit aan de gemeenteraad voor besluitvorming neergelegd. Met ook hier de gebruikelijke inspraakmogelijkheden. Dit is voorzien in het eerste kwartaal van 2026. Ook bij deze laatste stap en het definitieve voorstel zorgen we voor een totaal en

duidelijk overzicht van alle opgehaalde participatie, de manier waarop dit verwerkt is in het omgevingsplan Heer en Scharm en een onderbouwing hierbij.

Op deze manier richten we het participatietraject in conform onze eigen gemeentelijke uitgangspunten en ambities, waarbij we bewust kiezen voor twee raadsbesluiten op zowel het voorontwerp als het ontwerp omgevingsplan. Met dit voorstel volgen we een participatietraject dat meer dan voldoet aan de minimale wettelijke verplichting bij participatie bij het omgevingsplan.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

In het omgevingsplan staan de regels over de fysieke leefomgeving en over de activiteiten die daar direct of indirect van invloed op zijn. Deze regels staan ten dienste van de verschillende gemeentelijke ambities en maatschappelijke opgaven, waaronder die van duurzaamheid en gezondheid. Bij het bepalen van de regels is het effect op duurzaamheid en gezondheid een aspect om rekening mee te houden in de afweging. Een goed participatietraject draagt bij aan weloverwogen besluitvorming over de regels in het omgevingsplan, en daarmee indirect aan een zorgvuldige afweging van de regels op hun effect op duurzaamheid en gezondheid.

5. Effect op de openbare ruimte

Hetzelfde geldt voor het effect op de openbare ruimte. Het omgevingsplan bevat de juridisch bindende regels over de fysieke leefomgeving (en de activiteiten daarbinnen) en heeft daarmee een op een effect op de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte. Een goed participatietraject draagt ook hier idealiter bij aan weloverwogen besluitvorming over deze regels.

6. Personeel en organisatie

Dit participatietraject wordt door ons eigen personeel uitgevoerd.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing op dit voorstel voor het participatieplan Heer en Scharm in het omgevingsplan.

8. Financiën

Er is €10.000 (excl. btw) gereserveerd voor het communicatie- en participatietraject, waaronder de huur van de ruimten en eventuele faciliteiten, het opstellen van (communicatie)materiaal en koffie/gebak voor de participanten (gefinancierd met de bestemmingsreserve Omgevingswet).

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing op dit voorstel voor het participatieplan Heer en Scharn in het omgevingsplan.

10. Participatie tot heden

De uitkomsten van het participatietraject bij de actualisatie van de Omgevingsvisie worden meegenomen in dit traject, voor wat betreft het stadsdeel Oost (waar Heer en Scharn toebehoren). Dat zijn het stadsgesprek in juni en het stadsdeelgesprek Oost in november jl., en een nog uit te voeren digitale participatieronde in de zomer van 2024.

11. Voorstel

Instemmen met het participatietraject bij het opstellen van deelgebied Heer en Scharn in het omgevingsplan, zoals beschreven in dit collegevoorstel bij het kopje “gewenste situatie”.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Om de reikwijdte van de participatie te meten, wordt gedurende het traject bijgehouden hoe groot het bereik is van de ingezette communicatiemiddelen. Om de tevredenheid over het participatietraject te meten wordt bij elk participatiemoment én aan het eind van het participatietraject een korte (digitale) enquête gehouden onder de deelnemers over: de duidelijkheid van de informatie, de mogelijkheid om inbreng te leveren, duidelijkheid over de manier waarop de inbreng gebruikt wordt en/of verwerkt is. Na het doorlopen van het participatietraject maken we een volledig en duidelijk overzicht van alle opgehaalde participatie en de onderbouwing bij de verwerking ervan in het voorontwerp omgevingsplan. We onderbouwen hierin waarom bepaalde zaken op de betreffende manier zijn opgenomen in het voorontwerp, en ook waarom bepaalde zaken niet zijn verwerkt in het voorontwerp. Om transparantie te bieden in de manier waarop de participatie verwerkt is. Dit voegen we ook toe aan het raadsvoorstel bij de besluitvorming over het omgevingsplan Heer en Scharn.

Heer en Scharn zijn de eerste buurten in de transitie naar het omgevingsplan. Op basis van de (participatie)ervaringen in dit traject wordt een participatieplan voor de volgende gebieden opgesteld.